

Legal Problems of Thailand-EC. Cassava Trade Agreement

Mr. Somsakul Chandrasuta

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-633-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและ
ประชาคมยุโรป

โดย

นายสมสกุล จันทรสุนทร

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*[Handwritten signature]*.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์)

[Handwritten signature].....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

.....*[Handwritten signature]*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง)

.....*[Handwritten signature]*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิตริยา ปิ่นทอง)

.....*[Handwritten signature]*.....กรรมการ
(อาจารย์ สุธรรม อยู่โนธรรม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมสกุล จันทรสูตร : ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับข้อตกลงการค้ำประกันลำปะหลังระหว่างไทยและ
ประชาคมยุโรป, (LEGAL PROBLEMS OF THAILAND - EC. CASSAVA TRADE AGREEMENT)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, 186 หน้า. ISBB 974-581-633-7.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหากฎหมายที่เกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยได้ทำข้อตกลง
การค้ำประกันลำปะหลังกับประชาคมยุโรป ตลอดจนศึกษาวิวัฒนาการของการทำข้อตกลง VER ความเป็นมา
ของการค้ำประกันลำปะหลังระหว่างไทยและประชาคมยุโรป สถานะภาพทางกฎหมายของไทยในเวทีการค้า
ระหว่างประเทศ และศึกษาเรื่องการนำหลักเกณฑ์ของแกตต์มาช่วยในการเจรจาต่อรองการค้ำประกันลำปะหลัง
กับประชาคมยุโรป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวข้อตกลงฯ เป็น VER ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจาก VER ที่เกิดตาม
มาตรา 19, 6 และ 28 ของแกตต์ นอกจากนี้ยังเป็นข้อตกลงที่ทำขึ้นก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี
แกตต์ แม้ภายหลังเข้าเป็นภาคีแกตต์แล้วก็ยังคงลักษณะเดิม โดยมีได้มีการนำหลักเกณฑ์ของแกตต์มาใช้
จึงทำให้เกิดปัญหาในการต่อรองเจรจา 2) ข้อตกลงฯ ดังกล่าวมีผลกระทบต่อกฎหมายภายใน กล่าวคือ
ทำให้รัฐบาลไทยต้องออกกฎและระเบียบต่าง ๆ มาควบคุมและจัดสรรการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่จะ
ส่งไปจำหน่ายยังประชาคมยุโรป 3) ก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจการเมือง ซึ่งส่งผลต่อการเจรจา
เนื่องจากการมีข้อตกลง VER ก่อให้เกิด Quota Rents จากการเป็นผู้ควบคุมการส่งออก 4) ปัญหา
เกี่ยวกับเนื้อหาของตัวข้อตกลง เช่น การเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ตามมาตรา 28 พิทักษ์สิทธิการ และ
นิยามของมันอัดเม็ด เป็นต้น ในฐานะที่ข้อตกลงการค้ำประกันลำปะหลังยังคงมีผลใช้บังคับอยู่และมีแนวโน้มว่า
จะมีการต่ออายุข้อตกลงต่อไปเรื่อย ๆ ดังนั้น ประเทศไทยควรดำเนินการดังนี้ 1) นำหลักเกณฑ์ตามมาตรา
28 ของแกตต์มาใช้ในการเจรจาแก้ไขและต่ออายุข้อตกลงครั้งต่อไป 2) ควรนำวิธีการประมูลโควต้ามาใช้
เพื่อให้การจัดสรรโควต้าเป็นไปอย่างโปร่งใสและเพื่อเป็นการลดปัญหาทางเศรษฐกิจการเมืองของการจัดสรร
Quota Rents ลงได้บ้าง 3) จัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการเจรจาการค้าระหว่าง
ประเทศขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อขจัดความขัดแย้งของหน่วยงานต่าง ๆ ลง 4) ควรนำวิธีการเจรจาข้ามภาค
(cross - sectorial exchange) มาช่วยในการเจรจาแก้ไขความเสียหายเปรียบในมาตรา 3 (i) และ
3 (iii) (a) และเพิ่มบทบัญญัติในการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ในข้อตกลงฉบับใหม่ที่อาจมีขึ้น

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C070941 : MAJOR LAW

KEY WORD : VER AGREEMENT/GATT RULES/EC./THAI LAW/CASSAVAS

SOMSAKUL CHANDRASUTA : LEGAL PROBLEMS OF THAILAND-EC. CASSAVA TRADE AGREEMENT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.SURAKIART SATHIRATHAI, Ph.D., 186 PP. ISBN 974-581-633-7.

The purpose of this thesis is to study the legal problems in the Cassava Trade Agreement between Thailand and the EC. The development of VER agreement, the history of cassava trade between Thailand and EC., the legal status of Thailand in the international trade forum and the appliance of GATT rules to the cassava trade negotiation with EC. are also studied in this thesis.

The findings of this thesis are 1) VER Agreement made between Thailand and EC. is different to an VER under article 19, 6 and 28 of the GATT in that the agreement was made when Thailand was not the member of GATT. However, after Thailand became GATT's member, the agreement remains unchanged resulting in many legal problems at negotiation table. 2) Thailand has to adjust her internal law i.e. she has to issue rules and regulations to control the export of cassava products to EC. after VER Agreement was signed. 3) Quota Rents arising out of Agreement is the political-economic problem which worsens Thai position. 4) It is proposed that the VER Agreement should address the issues of Thailand as a Principal Supplier under article 28, Tariff and Cassava Pellets nomenclature. When the Cassava Trade Agreement is still valid and has the tendency to extend its validity, Thailand should proceed the following:

1) In future, amend and extend the agreement by applying GATT article 28, 2) Auction the quota of cassava product export to make the quota distribution transparent. Quota auction will, also, reduce the problem of quota rents which is the political-economic question. 3) Set up special office responsible for international trade negotiation in order to manage conflict between different government agencies. 4) Negotiate to improve better VER Agreement by using cross-sectorial exchange negotiation method. 5) Negotiate to adjust other issues such as increasing quota, adjusting disadvantages in article 3 (i) and 3 (iii) (a), and add article of enforcement to the VER Agreement.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติต นิติ-จิรา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สอนิต-จิรา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย เป็นอย่างยิ่ง โดยท่านได้ให้คำแนะนำตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ พร้อมทั้งสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. อัมมาร สยามวาลา ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาแก้ไขโครงร่างตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ดร. จิตริยา ปิ่นทอง ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กรมเศรษฐกิจกระทรวงการต่างประเทศ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านอาจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ อันมีคุณค่าจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีทุกประการ และขอขอบคุณคุณศิริพร สัจจานนท์ คุณภัทรานี ศัพทพันธ์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์คุณดุจเดือน ศศะนาริน คุณราตรี เม่นประสิทธิ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเป็นธุระในการจัดหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในหัวข้อนี้ พร้อมกันนี้ต้องขอขอบคุณคุณพัฒนพล เปรมสมิทธิ ที่ได้ช่วยจัดหาข้อมูลและเอกสารสำคัญที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้เขียนมาโดยตลอด และขอขอบคุณ คุณชุตินรงค์ สมทรัพย์ ที่คอยเอาใจใส่ให้กำลังใจและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนมาโดยตลอดเช่นกัน และต้องขอขอบคุณ คุณสุทธิ มานาปี และคุณกาญจนา ศษโสภณ ที่ช่วยจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จทันเวลา รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ นิสิตปริญญาโทสาขากฎหมายระหว่างประเทศทุกท่านที่คอยห่วงใยพร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดเวลาที่เขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบกพร่องทั้งหลายที่มีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ทั้งสิ้น

สมสกุล จันทรสูตร

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
1.2 ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ลักษณะพิเศษของ VER มั่นสำปะหลังระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป	7
2.1 ความเป็นมาและผลของ Voluntary Export Restraint หรือ VER	7
2.1.1 ลักษณะของ VER	7
2.1.2 ความเป็นมาของ VER	9
2.1.3 ผลทางด้านกฎหมายของ VER	11
2.1.4 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ	15
ก. ผลกระทบต่อระบบการค้าของโลก	15
ข. ผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออก	17
ค. ผลกระทบต่อประเทศผู้นำเข้า	19
2.2 ประเภทของ VER ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากบทบัญญัติของแกตต์	20
2.2.1 หลักห้ามการจำกัดจำนวน	21
2.2.2 ข้อยกเว้นหลักห้ามการจำกัดจำนวน	22

2.2.3	VER ที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามขั้นตอนตาม มาตรา 19	29
2.2.4	VER ที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงมาตรการตอบโต้ ตามมาตรา 6	30
2.2.5	VER ที่เกิดขึ้นจากการเจรจาตามมาตรา 28	33
2.3	VER มั่นสำปะหลังระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป	36
บทที่ 3	การค้ามันสำปะหลังระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป	41
3.1	มันสำปะหลังและการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ของประเทศไทย	41
	ก. แป้งมันสำปะหลัง	42
	ข. มันเส้น	43
	ค. มันป่น	44
	ง. มันอัดเม็ด	45
3.2	ตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทย	46
	3.2.1 ตลาดในประเทศ	46
	3.2.2 ตลาดต่างประเทศ	50
3.3	นโยบายการเกษตรร่วมกับการนำเข้าผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังของไทย	51
บทที่ 4	ผลกระทบของ VER ต่อกฎหมายภายในของประเทศไทย	55
4.1	ประชาคมยุโรปกับการจำกัดการนำเข้าผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	55
	ก. การเจรจาและขอความยินยอมในการลดหย่อนข้อผูกพัน จากประเทศภาคีภาคตัด	55
	ข. การดำเนินการของประชาคมยุโรปในการจำกัดการนำเข้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทย	57

4.2	สถานะภาพของไทยในเวทีการค้ามันสำปะหลัง ระหว่างประเทศ	64
4.3	ผลของการทำข้อตกลง VER มันสำปะหลังต่อกฎหมาย ภายในของไทย	66
4.3.1	ก่อนทำข้อตกลง VER มันสำปะหลัง	66
4.3.2	ภายหลังการทำข้อตกลง VER มันสำปะหลัง ในปี 2525	72
บทที่ 5	วิเคราะห์ปัญหากฎหมายและเศรษฐกิจการเมืองของ VER มันสำปะหลัง ระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป	78
5.1	ข้อตกลงการค้ามันสำปะหลังระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป	78
5.1.1	ความตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประชาคม เศรษฐกิจยุโรปในเรื่องการผลิต การตลาด และการค้า มันสำปะหลัง (ปี 2525-2529)	78
5.1.2	พิธีสารต่ออายุความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปเกี่ยวกับ การผลิต การตลาด และการค้า มันสำปะหลัง (ปี 2530-2533)	91
5.1.3	พิธีสารต่ออายุความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปด้าน การผลิต การตลาด และการค้ามันสำปะหลัง (ปี 2534-2537)	93
5.2	ประเด็นกฎหมายและเศรษฐกิจการเมือง	95
ก)	การตั้งประเด็นเจรจา	95
1.	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	95
2.	ประเด็นในการเจรจา	99

2.1	ข้อตกลงปี 2525	100
2.2	พิธีสารต่ออายุข้อตกลงปี 2530	103
2.3	พิธีสารต่ออายุข้อตกลงปี 2534	110
ข)	ปัญหากฎหมายที่เกิดจากการเจรจา	114
5.3	ผลต่อการค้ามันสำปะหลังของไทย	122
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	123
6.1	บทสรุป	123
6.2	ข้อเสนอแนะ	126
	บรรณานุกรม	132
	ภาคผนวก	143
	ประวัติผู้เขียน	185